

College van Toezicht collectieve beheersorganisaties

Auteurs- en naburige rechten

Zijne Excellentie
De Minister van Veiligheid en Justitie
De weledelgestrengde heer
Mr. G.A. van der Steur
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Postadres:
Postbus 15072
1001 MB Amsterdam

Bezoekadres:
Herengracht 566
1017 CH Amsterdam

Telefoon: 020 30 30 261

Internet: www.cvta.nl

Contactpersoon	V. Eiff
E-mail	info@cvta.nl
Datum	3 oktober 2016
Ons kenmerk	2016096
Bijlage(n)	-
Onderwerp	Aanbieding rapport "Toezicht op collectief beheer auteurs- en naburige rechten 2015"

Excellentie,

Bijgaand treft U aan ons vastgestelde rapport "Toezicht op collectief beheer auteurs- en naburige rechten 2015", waarin de resultaten van ons toezicht op de sector van het collectief beheer zijn opgenomen. Wij informeren U in verband hiermee als volgt.

1. Toename van het aantal verzoeken om handhaving

In 2015, maar ook tot op heden in 2016, constateert het College een toename van het aantal verzoeken om handhaving dat rechthebbenden en betalingsplichtigen in de sector van het collectief beheer bij het CvTA indienen. Met het van kracht worden van de Wet toezicht in juli 2013, waarbij het CvTA ten opzichte van de voorgaande Wet toezicht niet langer als klachtorgaan van de collectieve beheersorganisaties (CBO's) optreedt, was de verwachting dat betalingsplichtigen of rechthebbenden met klachten over deze CBO's zich richten tot de CBO's zelf, de Geschillencommissie Auteursrechten Zakelijk, of de burgerlijk rechter. Wel behield het CvTA een taak erop toe te zien dat de CBO's beschikken over een adequate geschillenregeling voor betalingsplichtigen en rechthebbenden en de CBO's deze op transparante wijze op hun websites publiceren. In de praktijk weten

de betalingsplichtigen en de rechthebbenden het CvTA evenwel goed te vinden, indien zij van mening zijn dat de CBO's niet of onvoldoende functioneren conform de wettelijke vereisten. In 2015 betrof het in totaal 9 nieuwe 'klachten' die het CvTA bereikten als 'verzoeken om handhaving'. Indien dergelijke verzoeken om handhaving wijzen op een mogelijke overtreding van de CBO, heeft het CvTA de wettelijke taak en verantwoordelijkheid om deze vermoedens nader te onderzoeken. Daarmee functioneert het CvTA de facto als 'klachtorgaan' over de handelwijze van CBO's voor zover deze klachten betrekking hebben op mogelijke overtredingen van de wettelijke vereisten. In het geheel van de checks-and-balances bij geschillen tussen betrokkenen en CBO's ontstaat daarbij een relatief 'druk' speelveld van actoren: de klachtenregelingen voor de betalingsplichtigen bij de CBO's, de klachten- en geschillenregelingen voor de rechthebbenden bij de CBO's, de Geschillencommissie Auteursrechten Zakelijk voor geschillen over de hoogte van het tarief, de Autoriteit Consument en Markt voor vermoedens van misbruik van marktmacht en oneerlijke concurrentie, de burgerlijk rechter en het CvTA.

De toename van het aantal verzoeken om handhaving leidt in de toezichtpraktijk tot nadere duiding van de wettelijke vereisten en normen waaraan de CBO's dienen te voldoen, hetgeen het functioneren van het collectief beheer ten goede zal komen. Dit zal naar verwachting toenemen met de inwerkingtreding van de Wet toezicht die de EU-Richtlijn collectief beheer implementeert, waarin scherpere normen zijn opgenomen waaraan de CBO's moeten voldoen. Verder leidt dit ook tot een verdere verhoging van de werkdruk aan de zijde van het CvTA en indirect aan de zijde van de CBO's.

2. Modelovereenkomsten en tarieven

In ons advies aan U naar aanleiding van ons toezichtrapport 2014 (onze brief van 24 september 2015) vroegen wij reeds Uw aandacht voor de in de praktijk geconstateerde onduidelijkheden rond de in de Wet toezicht opgenomen begrippen 'modelovereenkomsten' (met name de overeenkomsten tussen CBO's en gebruikers of groepen/categorieën gebruikers die voor de rechten betalen) en 'tarieven'. Het College heeft daarbij ten aanzien van beide begrippen nadere duiding gegeven, waaraan het College ook in 2015 bij zijn oordeelsvorming heeft vastgehouden.

Sommige CBO's betwistten deze duiding van begrippen, bijvoorbeeld ook bij een aantal van de bovengenoemde verzoeken om handhaving. Het is naar mening van het College raadzaam om bij eerstvolgende gelegenheid, bijvoorbeeld naar aanleiding van de evaluatie van de Wet toezicht, de resterende onduidelijkheden weg te nemen.

3. (Keten)kosten

Het CvTA toetst jaarlijks de kosten die de CBO's maken voor de incasso bij de gebruiker, het beheer van gelden en de verdeling van gelden naar de rechthebbenden op de normen zoals deze zijn opgenomen in de Wet toezicht (2013) en nader zijn uitgewerkt in de AMvB betreffende beheerskosten (Besluit van 28 januari 2015, Staatsblad 2015, nr. 38). De situatie met betrekking tot de beheerskosten is in 2015 voor de sector als geheel, dat wil zeggen voor alle 18 onder toezicht staande CBO's samen, als volgt:

1. Het percentage kosten ten opzichte van incasso bedraagt 11,1%. In 2014 bedroeg dit 11,7%. In beide jaren bevindt het kostenniveau zich derhalve beneden de drempelwaarde van 15% zoals opgenomen in de AMvB inzake beheerskosten.
2. Het percentage kosten ten opzichte van repartitie bedraagt 14,4%, In 2014 bedroeg dit 12,9%. In beide jaren bevindt het kostenniveau zich derhalve beneden de drempelwaarde van 15% zoals opgenomen in de AMvB inzake beheerskosten.
3. Het percentage stijging van kosten ten opzichte van de kosten in het voorgaande jaar bedraagt 0,1%. In 2014 bedroeg dit -1%. In beide jaren bevindt de ontwikkeling van het kostenniveau zich derhalve beneden de drempelwaarde van de AMvB inzake beheerskosten, namelijk beneden de prijsstijging conform de ConsumentenPrijnsindex (CPI: in 2014: 0,98%, in 2015: 0,64%).
4. Het gemiddelde percentage kosten ten opzichte van de repartitie in de 4 ketens (Leenrecht-, Reprorecht-, Thuiskopie- en PRO-keten: tezamen 20% van de totale repartitie in de sector) bedraagt 16,7%. In 2014 bedroeg dit 19,1%. In beide jaren bevindt dit kostenniveau zich derhalve boven de

drempelwaarde van 15% zoals opgenomen in de AMvB inzake beheerskosten.

Deze drempelwaarden voor kosten zijn evenwel bedoeld voor de individuele CBO's en het CvTA beziet in het toezicht dan ook per CBO de afwijkingen ten opzichte van de norm. Desalniettemin laat de stand van zaken voor de sector als geheel in 2015 zien, net als in 2014, dat de sector redelijk in staat blijkt te zijn de kosten te beheersen. De sector slaagt hierin minder in de situatie waarbij achtereenvolgens twee CBO's zijn betrokken bij het proces van het incasseren van gelden bij de gebruiker en het verdelen van de gelden onder de rechthebbenden (de 'ketenkosten'). Hoewel de ketenkosten in 2015 de drempelwaarde minder overschrijden dan in 2014, blijft de inspanning van het CvTA er op gericht om bij de betrokken CBO's aan te dringen op beteugeling van de kosten. Het CvTA weet zich daarbij gesteund door de op handen zijnde nieuwe Wet toezicht, waarbij onder meer door scherpere eisen ten aanzien van de financiële administratie en het toewijzen van kosten nader zicht ontstaat op deze ketenkosten en de mogelijkheden om hierin verbeteringen aan te brengen, toenemen.

De drempelwaarden zoals die in de thans geldende AMvB inzake beheerskosten zijn opgenomen doen naar mening van het CvTA onvoldoende recht aan de specifieke kenmerken en omstandigheden van de onder toezicht staande CBO's. Bovendien kunnen deze drempelwaarden in de hand werken dat het kostenbewustzijn eerst een aanvang neemt bij het bereiken van de drempelwaarde. Sommige CBO's ('markt-CBO's', zoals onder andere Buma Stemra, Sena, Videma, Reprorecht) dienen met een groot aantal gebruikers (bedrijven en instellingen) licenties af te sluiten en voeren een bewerkelijk incassoproces uit. Andere CBO's (een deel van de zogeheten 'verdeel-CBO's: Sekam Video, PM, Norma, STAP, IPRO) geven zelf niet of nauwelijks licenties af aan gebruikers en zijn voor hun inkomsten sterk afhankelijk van CBO's die wél bij de gebruiker incasseren. Het CvTA acht het mogelijk om in plaats van bovengenoemde drempelwaarden tot een beter op de praktijk aansluitend kader voor beoordeling van kosten te komen, bijvoorbeeld door de ontwikkeling van een benchmark. Totdat een dergelijke benchmark is (uit)ontwikkeld, kan de bestaande 'comply-or-explain-systematiek' worden gehanteerd.

4. Wet Normering Topinkomens (WNT)

Het CvTA is sinds het van kracht worden van de nieuwe Wet toezicht ook belast met het toezicht op de WNT in de sector van het collectief beheer. Mede door het verscherpte toezichtregime, de WNT-2 waaraan de CBO's vanaf 2015 moeten voldoen, is het aantal topfunctionarissen in het collectief beheer dat bezoldigd wordt boven de maximale bezoldigingsnorm van de WNT toegenomen van 3 in 2014 naar 7 in 2015. De CBO's en de topfunctionarissen konden allen zowel in 2014 alsmede in 2015 gebruik maken van het wettelijke overgangsregime, zodat de CBO's conform de WNT hebben gehandeld. Het CvTA zal er op toezien dat de CBO's vanaf 1 juli 2017 de bezoldiging afbouwen in de wettelijk voorgeschreven mate voor topfunctionarissen die boven de WNT-norm worden bezoldigd.

Het CvTA heeft in 2015, en inmiddels in 2016 wederom, op verzoek van een CBO een voorgenomen vertrekregeling van een topfunctionaris ex ante (in het kader van artikel 5 van de Wet toezicht) beoordeeld. Hoewel het CvTA als toezichthouder conform de gebruikelijke WNT-systematiek eerst een dergelijke regeling toetst bij het opleveren van de jaarrekening (waarin een dergelijke vertrekregeling is opgenomen) en de hierop betrekking hebbende accountantsverklaring, gaf het CvTA hieraan gehoor. In beide gevallen was het voorlopig oordeel van het CvTA dat de vertrekregeling in overeenstemming was met de vereisten van de WNT.

5. Tot slot

Het CvTA heeft zich in 2015 en geïntensiveerd in 2016 voorbereid op de nieuwe Wet toezicht, die de EU Richtlijn implementeert en naar verwachting vanaf 2017 van kracht zal zijn. Daartoe heeft het CvTA een nieuw "Beleidskader toezicht" in ontwikkeling genomen, waarover ook intensief met de sector is gesproken. Eén van de onderdelen van dit beleidskader is een overgangsregime voor de CBO's die in 2017 aan de nieuwe wettelijke eisen dienen te voldoen, maar hiertoe wel redelijkerwijs in staat moeten worden gesteld. Het CvTA beschouwt dit als één van de onderwerpen, waarover het zich in verbinding wil stellen met collega-toezichthouders in de andere lidstaten van de EU, teneinde daarmee bij te dragen aan een gemeenschappelijk speelveld.

Daarnaast ziet het CvTA met belangstelling uit naar de resultaten van de evaluatie van de huidige Wet toezicht en de mogelijke gevolgen die dit kan hebben voor de wet- en regelgeving met betrekking tot het collectief beheer en het toezicht hierop.

Hoogachtend,

drs. J.W. Holtslag
voorzitter CvTA